

G A L L I A I V L I I C Æ S.

Cæsaris principatu. Suetonius in Claudio scribit sub Augusto interdictum, sed tantum civibus: ab ipso autem Claudio penitus abolitum. quod & Seneca in Ludo de Claudii morte adfirmat. Non plane tamen tunc temporis Druidarum nomen extinctum, ostendit 4 Hist. Tacitus, ubi ait, incendio Capitolii, quod sub Vespasiano accidit, possessionem rerum humanarum Transalpinis gentibus portendi, Druidas vana spe cecinisse. Ælius Lampridius scribit, Alexandro Severo Imp. ad bellum Gallicanum eunti exclamasse mulierem Druidem Gallico sermone: Vadas, nec victoriam speres, nec militi tuo credas. neque fefellisse; nam in eodem occisus fuit. Fl. Vo-piscus tradit, Aurelium consuluisse Gallicanas Druidas de suo Imperio, an ad posteros permaneret. Idem ait, Diocletiano, cum adhuc miles esset, apud Tungros à Druide muliere prædictum, Imperium eum adepturum. Neque post hunc ulla earum in historia memoria. nisi huc transferas quod habet Eusebius 4 Præpar. Evang. (hic enim vixit sub Constantino Magno, & Constantio) ubi scribit Celtas ad sua usque tempora, sacrificasse homicidio. De Druidibus hoc annotavit Plinius, iis nihil sacratius esse visco, (quod dryos hyphear vocant) & arbore in qua gignitur, si modo sit robur. Per se, inquit, roborum eligunt lucos, nec ulla sacra sine ea fronde conficiunt, ut inde appellati quoque interpretatione Græca possint Druidæ videri. Enimvero quidquid adnascatur illis, à coelo missum putant, signumque esse electæ ab ipso Deo arboris. Omnia sanantem appellantes suo vocabulo, sacrificiis epulisque rite sub arbore præparatis, duos admovent candidi coloris tauros, quorum cornua tunc primum vinciantur. Sacerdos candida veste cultus arborum scandit, falce aurea demetit: candido id excipitur sago. Tum deinde victimas immolant, precantes ut suum donum deus prosperum faciat his quibus dederit. Fecunditatem eo potro dari cuicumque animali sterili, arbitrantur: contraque venena omnia esse remedio. Idem Plinius lib. 29, cap. 3, de ovo anguino mira: idque se vidisse adferit, mali orbiculati modici magnitudine, crusta cartilaginis, velut acetabulis brachiorum polypi crebris, insigne Druidis. Ad victorias litium ac regum aditus mire laudatur, &c. Samolum quoque herbam sinistra manu legunt jejuni, nec respicientes, contra morbos suum boumque, eodem Plinio teste. qui & de herba selagine hæc refert: Legitur sine ferro dextera manu, per tunicam, qua sinistra exiit velut à furante, candida veste vestito, pureque lotis nudis pedibus, sacro facto prius quam legatur, pane vinoque. Fertur in mappa nova. Hanc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidæ Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum ejus prodesse. Tanta gentium in rebus frivolis plerumque religio est, ut idem subiungit.

Druidarum etymon cognoscere cui libido, Goropii Gallica adeat: ubi hanc vocem ex Germanico fonte, veritatis sapientem sive doctorem, interpretatur. Magistros sapientiae etiam hos Pomponius facit: ausim ego Dei vel divinorum, tamquam theologos (ut eos Diodorus vocat) dicere, quod Druthin antiqua Germanorum lingua Deum significare video. idque in Otfridi Evangelio, typis excuso. & Druthin hætenus pro Deo in usu esse scio apud Islandos, quibus non alia lingua quam Germanica, etsi dialecto in multis diversa, (quod quibusdam Germaniæ finitimis populis, ut Danis, Norvegiensibus, & Suedis quoque contigit) cognita. Huic sententiæ suffragari item Laërtium video, qui ex Aristotele scribit eos quoque Semnotheos, quasi dicas deorum cultores, appellari. In Camdeni amici nostri Britannia lego Albricum quemdam scribere, quod Drii Saxones magum vocent (voce idem quod Theologus aut Philosophus notante) & magos nominat hos Druidas quoque Plinius. Nomen enim eos à quercu non habere, ipse idem satis fatetur; dum addit, à quercu vel visco eos posse Græca interpretatione appellatos videri. (videri &

esse, differre, nemo non novit). Et qui possent à δρῶς voce Græca hi denominari? cum horum disciplinam repertam in Britannia, ait locupletissimus testis Cæsar: ubi nulla umquam Græcorum colonia. Nam Vlystis navigatio, & in hanc insulam adventus, pro fabula, non historia habetur, ab omnibus recte de rebus sentientibus. neque cum Eratosthene eam credere cogar, donec quis aliquem, qui ejus utrem ventorum consuerit, mihi ostendat. Germanicæ vero linguæ in hac eadem usum negare poterit nemo, nisi qui Taciti aut Cæsaris scriptis fidem abrogaverit. hic enim ex Belgio (in quo, eodem auctore, Germani cisrhenani) colonos in hanc insulam transiisse, ibidemque remansisse, scriptum reliquit: ille Caledoniam (insulæ hujus magnam partem) habitantibus Germanicam originem tribuit. Ac quia his Druidibus robore & visco nihil sacratius, ut ex Plinio didicimus; & Iovis signum his altissima quercus, ut docet Tyrius Maximus; Diodorum puto hos alio nomine, at idem significante, Saronidas vocasse, improprie, nisi & hic Druidæ quoque legendum: quod docemus in nostri Thesauri secunda editione. Scio Annum ex suo Beroso scribere, hos Druides sic dictos à Druido Barro, Sarrone, Gallorum veterum Regibus. Horum autem auctoritas sit penes ipsos. Sunt qui verbum hoc, Au Guy l'an neuf, quod hætenus quotannis pridie Kal. Ian. vulgo publice cantari in Gallia solet, ab his manasse autumant. hinc forte illud Ovidii:

Ad viscum Druidæ, Druidæ cantare solebant.

De quo prolixè satis Goropius in Gallicis, Vinetus ad Aufonium, & Vigenerius ad Cæs. Commentaria. Auctores habeo Conr. Celtem, Irenicum, Althamerum, & Aventinum; qui tradunt hos Druides pullos à Tiberio & Claudio Imp. in Germaniam trans Rhenum habitatum venisse, indeque in hunc usque diem apud hos promanare terculamenti illud nocturni genus, quod calceamentum philosophicum vocant *Drutenfuss*, vulgo. Estque (quod mihi communicavit suis literis Ioachim Camerarius F.) figura pentagona, olim *vyntas*, sive bonæ valitudinis symbolum. hanc cunis ligneis incidunt; existimantes puerulos ea à nocturnis tutari lemurbus. Conradus Celtes describit quasdam lapideas antiquas imagines ad radices Piniferi montis (*Pichtelberg* vulgo, in umbilico Germaniæ) in coenobio quodam, à se visas: quas credit iconice horum Druidum referre formam. Extant sex numero, inquit, ad fores templi parieti insertæ, septem pedum singulæ, nudis pedibus, capita intectæ, Græcanico pallio & cucullato, perulaque, barba ad inguina usque promissa, & circa naribus fistulas bifurcata: in manibus liber & baculus Diogenicus; severa fronte, & tristi supercilio: obstopato capite, & figentes lumina terris. Iacobi Scepperi, in sua Chorographia Germaniæ, horum descriptio mihi frivola videtur, ubi ipsorum colla, brachia, & digitos, torquibus, armillis atque annulis exornat; cothurnosque philosophicos, & tinctas coloribus vestes addit. Vnde hæc hauserit, ignoro. nam candidam vestem his tribuere Plinium, diximus. Strabo 7, ubi de iisdem sub Vatum nomine, canos albo vestitu describit, carbasinis supparis desuper fibulis adfixis, cinctu æreo, & pedibus nudis.

Hunc nummum meum argenteum subijcere placuit, ob memoriam Ser. Sulpitii Galbæ, Cæsaris in Gallia legati: & Galliæ regionis; ex Cæsaris traditione, in tres partes divisionem; quæ postea, sub Augusto Imp. nempe, in quatuor provincias divisa fuit.

